

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<i>Εισαγωγή του επιμελητή</i>	13
<i>Πρόλογος</i>	47
<i>Εισαγωγή</i>	53

1. ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΙΔΕΕΣ ΚΑΙ Η ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Μεσαιωνικές πηγές	67
Το ιστορικό πλαίσιο της πολιτικής σκέψης κατά τον πρώιμο Μεσαίωνα	70
Η καρολίγγεια χριστιανική βασιλεία και η φεουδαρχική κοινωνία	74
Translatio Imperii	83
Θεοκρατική βασιλεία	84
Η προέλευση της παπικής εξουσίας και το Γελασιανό Δόγμα	89
Η θεωρία των δύο ξιφών	99
Η «Αναγέννηση» του 12ου αιώνα: Οι νομομαθείς του εκκλησια- στικού δικαίου και οι κληρονόμοι τους	101
Η «Αναγέννηση» του δωδέκατου αιώνα και οι νομικοί του αστικού δικαίου	107
Νομομαθείς του πολιτικού και του εκκλησιαστικού δικαίου	113
Ατομικές και συλλογικές ελευθερίες	116
Κυριαρχία και συλλογικές ενώσεις	122
Φυσικό δίκαιο, δικαιώματα και το ενδιαφέρον των δικηγόρων για την ατομική αυτονομία	128
Η καταγωγή των περιουσιακών δικαιωμάτων	133
Μεσαιωνική εκπαίδευση: πρακτική ηθική φιλοσοφία της ατομικής συμπεριφοράς, των οικονομικών και της πολιτικής	134
Η συμβολή της αραβικής και της εβραϊκής σκέψης στην «Αναγέννηση» του 12ου αιώνα	140
Ο Αριστοτέλης στα πανεπιστήμια	144

Ηθική και πολιτική στο πρόγραμμα σπουδών των ελευθερίων τεχνών	145
Ο σκοπός της ρητορικής πειθούς του Αριστοτέλη.	150
Ο «αριστοτελικός» 13ος αιώνας	153
Η αντίληψη του ύστερου 13ου αιώνα για το πώς η ρητορική υπηρετεί τον ηγεμόνα: ο Αιγίδιος Ρωμαίος	156
Η ρητορική του Αριστοτέλη	159
Επιστροφή στο ρητορικό έργο του Αιγίδιου <i>De regimine principum</i>	165
Η ρητορική εκτός πανεπιστημίου και η διδασκαλία του Αριστοτέλη στα πανεπιστήμια.	168
Τα <i>Ηθικά</i> του Αριστοτέλη για τους φοιτητές του μεσαιωνικού πανεπιστημίου	172
Οι δικηγόροι εναντίον των φιλοσόφων των σχολών ελευθερίων τεχνών	177
Τα νέα επαίτικα τάγματα: Φραγκισκανοί, Δομινικανοί και η πολιτική θεωρία	178

2. ΑΓ. ΘΩΜΑΣ ΑΚΙΝΑΤΗΣ

Φιλοσοφία του ανθρώπου	202
Πραγματικότητα και μεταφυσική	202
Ονοματοθεσία, φυσικά είδη και ενεργεία όντα	205
Φυσικά είδη και ορισμοί	207
Ουσιώδης μορφή και εξατομίκευση	209
Ύπαρξη και ουσία.	211
Αίτιο και αποτέλεσμα	214
Η χάρις προστίθεται και τελειοποιεί τη φύση, δεν την καταστρέφει.	215
Η αισθητηριακή αφετηρία της γνώσης	216
Λόγος και βούληση	220
Η σχέση της βούλησης με τη δικαιοσύνη ως καθολική αρχή και ως συμπέρασμα ιστορικά καθορισμένο	223
<i>Ευδαιμονία/beatitudo</i> : Αθανασία και η τελειοποίηση της επιθυμίας	226
Λογικότητα και ελευθερία της βούλησης	227
Η βούληση και το δόγμα του προπατορικού αμαρτήματος.	227
Φυσική θεολογία	229

Κράτος και εκκλησία: οι συνέπειες της φυσικής θεολογίας	232
Ελεύθερη βούληση και υπευθυνότητα	235
Ο Ακινάτης για το νόμο και την πολιτική	236
Το φυσικό δίκαιο πέρα από τον Κικέρωνα	236
Φυσική ανθρώπινη κοινότητα	239
Οι συνέπειες της Πτώσης	242
Ατομικά δικαιώματα και ο νόμος του κράτους	245
Η αντίθεση με τον Αυγουστίνο.	248
Το μικτό πολίτευμα	249
Ατομικά δικαιώματα στην ιδιοκτησία	252

3. ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ

Βιογραφικά στοιχεία	266
Η θέση των Φραγκισκανών	270
Η θέση των Δομινικανών	271
Οι απαρχές της πολιτικής εξουσίας	273
Τα θωμιστικά θεμέλια του <i>dominium in rebus</i> , της κυριότητας και της ιδιοκτησίας των πραγμάτων	277
Η δικαιολόγηση της ατομικής ιδιοκτησίας	278
Περιορισμοί στην κυβερνητική εξουσία.	283
Η προέλευση του κλήρου	284
Η σχέση της εκκλησίας με την περιουσία της.	287
Η θεωρία περί καθαιρέσεως.	288

4. ΜΑΡΣΙΛΙΟΣ ΤΗΣ ΠΑΔΟΥΑΣ

Βιογραφικά στοιχεία	299
Μία ανάγνωση του Λόγου 1.	301
Ορισμένες παρατηρήσεις για το Λόγο 2.	336
Συμπέρασμα	348

5. ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΣ ΤΟΥ ΟΚΚΑΜ

Βιογραφικά στοιχεία	358
Οι θέσεις του Όκκαμ για την εκκλησία και το κράτος	360
Η επιστημολογία του Όκκαμ	362
Ο διϊσμός του Όκκαμ όσον αφορά την κοσμική και την πνευματική εξουσία: η συνέχεια της αφήγησης	367

Συγκρίσεις με τον Μαρσίλιο	370
Η έκτακτη άσκηση καταναγκαστικής εξουσίας	372
Φυσικά δικαιώματα	373
Συντεχνιακή θεωρία	374
Ο «απολυταρχισμός» του Όκκαμ	375
Πώς κατέληξε ο Όκκαμ σε αυτές τις απόψεις;	376
Ορθός λόγος	384
Ερμηνευτική των Γραφών	388
Η ηθική του Όκκαμ	389
Συμπέρασμα	392
Η τύχη των συντεχνιακών θεωριών στον ύστερο Μεσαίωνα μέσα από τη «Συνοδική Θεωρία» της εκκλησίας	395

6. Η ΙΤΑΛΙΚΗ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ ΤΟΥ ΜΑΚΙΑΒΕΛΙ

Οι ιταλικές πόλεις-κράτη σε σύγκριση με τις άλλες πόλεις της Ευρώπης.	414
Οι μη συμβατικοί στόχοι αυτού του κεφαλαίου	420
Κοινοτικοί λόγοι και ιδιότητα του πολίτη	426
Αστικό εμπόριο	432
Ο τρόπος της Βενετίας	434
Τα θεωρούμενα οφέλη από την ιδιότητα του πολίτη	438
Κοινότητα, <i>civitas</i> , ιεραρχικός ορισμός της ιδιότητας του πολίτη και τοπικοί πατριωτισμοί	440
Η συμμετοχή των πολιτών στην κοινοτική διακυβέρνηση στα τέλη του 13ου αιώνα	444
Το κοινοτικό ιδεώδες και η απειλή των φατριασμών	446
Η εξέλιξη της άρχουσας τάξης της Φλωρεντίας	449
Ποιοι επιθυμούσαν την ενεργό συμμετοχή τους στη διακυβέρνηση της Φλωρεντίας τον 15ο αιώνα;	458
Ουμανισμός και ανθρωπιστικές συλλήψεις του ρεπουμπλικανισμού της Φλωρεντίας	461
Η ιδεολογία της Φλωρεντίας τον 15ο αιώνα	474
Νικολό Μακιαβέλι	479
Η πολιτική ηθική του Μακιαβέλι	490
Σύσταση και διατήρηση του « <i>stato</i> »	494
Η σταθερότητα της φύσης του ανθρώπου	497

Διαμόρφωση του χαρακτήρα	501
Το «συνταίριασμα» του χαρακτήρα με την εποχή	505
Η τύχη	506
Ο παρορμητικός ηγεμόνας που πρέπει να μάθει πώς να μην έχει αμετάβλητες προδιαθέσεις	510
Μάθε να μιμείσαι και την αλεπού και το λιοντάρι.	513
Η «λαϊκή» κυβέρνηση του Μακιαβέλι: οι απόψεις του για το <i>ρορολο</i>	520
Συμπέρασμα	529
<i>Βιβλιογραφία</i>	555
<i>Ευρετήριο</i>	579